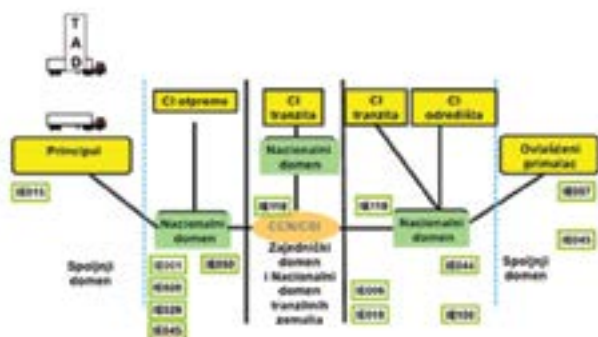

Uprava carina

Realizacija NCTS projekta

NCTS u okviru zajedničkog tranzitnog postupka

Konvencija o zajedničkom tranzitu:
EU + EFTA + Turska + Makedonija + Srbija

Upravi carina u toku je druga godina realizacije projekta za primjenu zajedničkog tranzitnog postupka, kojim će se olakšati trgovina, osigurati brži protok robe, jednostavnije procedure, niži troškovi i veća konkurentnost domaćih privrednika na evropskom tržištu.

Projekat pod nazivom "Podrška Upravi carina", koji će trajati 36 mjeseci, finansiran je iz sredstava IPA 2014. Cilj projekta je podrška procesu modernizacije javne uprave primjenom zajedničkog tranzitnog postupka, uz istovremeno uvođenje moderne arhitekture i tehnologije u carinski informacijski sistem. Zajednički tranzitni postupak predstavlja tranzit robe između svih zemalja članica Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku, odnosno država članica Evropske unije i EFTA, kao i Turske, Makedonije i Srbije.

Ovim projektom će se ispuniti uslovi za pristupanje Crne Gore Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku i Konvenciji o olakšicama u trgovini robom, što je jedan od uslova za pridruživanje Evropskoj uniji. Naime, Crna Gora mora primjenjivati konvencije najmanje godinu prije ulaska u EU. Da bi Crna Gora mogla da pristupi konvencijama, potrebno je prethodno da ispuni sve uslove za njihovu punu primjenu, koji se odnose na usklađenost propisa, organizacionu strukturu carinske službe i informatičko rješenje. U skladu sa planom koji je postavljen, Crna Gora će ispuniti sve neophodne uslove do kraja 2021. godine, kako bi mogla pristupiti konvencijama u prvom kvartalu 2022. godine. Evropska komisija prati realizaciju projekta i kada ocijeni da su stvoreni uslovi za primjenu konvencija, pozvaće Crnu Goru da im pristupi.

U okviru ovog projekta Crna Gora će se tehnički, organizaciono i

kadrovski pripremiti za pristupanje konvencijama, koje su važan instrument olakšavanja trgovine, uspostavljanjem zajedničkih procedura za prekogranično kretanje robe pod carinskim nadzorom. Ovo podrazumijeva elektronsko praćenje postupka tranzita, što omogućava brži protok robe i kraće vrijeme potrebno za obavljanje carinskih procedura, a time i uštedu vremena i troškova za privrednike. Dakle, pristupanje Crne Gore konvencijama je od višestrukog značaja za državu, jer će crnogorskim privrednicima omogućiti da postanu konkurentniji na evropskom tržištu, povećaće se broj tranzita kroz Crnu Goru što će uticati na porast prihoda. Primjena konvencija osigurava i uslove za jačanje borbe protiv carinskih prekršaja i sprečavanje korupcije jer se najveći dio sprovođenja carinskih formalnosti obavlja automatski.

Najkompleksniji zadatak i najveći izazov je uspostavljanje Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS), odnosno razvoj aplikacije za tranzitni postupak interoperabilne sa evropskim carinskim sistemom. Kroz ovaj sistem carinska deklaracija za tranzitni postupak će se podnositi elektronski, što znači da će se formalnosti propisane u okviru carinskih propisa sprovesti elektronskom razmjenom podataka, bez podnošenja papirne dokumentacije. Tranzitni postupak će se obavljati jednom elektronski podnijetom tranzitnom deklaracijom i jednom garancijom, koje će važiti tokom cijelog prevoza robe, u državama potpisnicama konvencija, sve do odredišta. Privrednici će sa NCTS-om komunicirati elektronskim putem i tako razmjenjivati podatke i informacije o konkretnom tranzitnom postupku. Uprava carina će podatke o svim tranzitnim postupcima preko elektronskih poruka razmjenjivati i sa ostalim carinskim službama i Evropskom komisijom i tako omogućiti kontinuirano i nesmetano kretanje robe od mjesta

otpreme do mjesta odredišta.

Da bi privredni subjekti mogli koristiti zajednički tranzitni postupak, moraju razviti sopstvene IT sisteme kompatibilne s NCTS-om, te se kao spoljni korisnici povezati sa Carinsko-informacionim sistemom na način koji omogućava slanje elektronskih poruka prema unaprijed prihvaćenom obliku i sadržaju. Razmjena elektronskih poruka u NCTS-u se vrši na nacionalnom, spolnjem i međunarodnom domenu, odnosno između carinskih ispostava jedne države, između privrednih subjekata i carinske ispostave i između carinskih ispostava država potpisnica konvencija i Evropske komisije.

Ovim projektom se postavlja osnova za novi modernizovani informacioni sistem Uprave carina. Osim NCTS-a, u toku projekta će se razviti i sistem upravljanja garancijama i sistem upravljanja rizikom, u skladu sa zahtjevima koje propisuje Evropska komisija, kako bi se obezbijedila zaštita fiskalnih i finansijskih interesa države. Takođe, razviće se i moduli bez kojih aplikacija za tranzitni postupak ne bi mogla da funkcioniše, kao npr. portal za privrednike, preko kojeg će oni podnositi carinsku deklaraciju za tranzitni postupak.

NCTS, koji se primjenjuje od 2003.godine, do sada je imao više izmjena, koje su pratile izmjenu carinskog zakonodavstva Evropske unije i Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku. Kako bi ovaj sistem bio usklađen sa Carinskim zakonom Unije, koji je stupio na snagu 1. maja 2016.godine, izrađene su funkcionalna i tehnička specifikacije za novu fazu ovog sistema, fazu 5 (NCTS-P5), koje su objavljene u decembru 2019.godine. Iako je Uprava carina otpočela realizaciju projekta u novembru 2018. godine, dok je tehnička specifikacija bila u izradi, Evropska komisija je odobrila da se u okviru ovog projekta u Crnoj Gori implementira nova faza NCTS-a. Države članice konvencija trenutno primjenjuju fazu 4, a u obavezi su da izgrade ovaj sistem i počnu sa implementacijom NCTS-P5 od 1. marta 2021. do 1. decembra 2023. godine.

Iako je obaveza svih država koje su članice konvencija da implementiraju novu fazu NCTS-a do decembra 2023.godine, Crna Gora će biti među prvim državama koja će implementirati NCTS-P5. Naime, Njemačka i Poljska će NCTS-P5 implementirati u prvom kvartalu 2021. godine, a Crna Gora će ovaj sistem primjenjivati na nacionalnom nivou od 1. aprila 2021. godine, kada će se otpočeti i sa primjenom novog Carinskog zakona, čije se donošenje planira do kraja ove godine. Dakle, Crna Gora ne samo što će biti među prvim državama koje će primjenjivati novu fazu, već će istovremeno biti prva država koja će implementirati fazu 5 NCTS-a bez implementirane prethodne faze ovog sistema.

Uporedo sa primjenom NCTS-P5 na nacionalnom nivou, Uprava carina će od sredine sljedeće godine, u saradnji sa Evropskom komisijom, sprovesti testiranje ovog sistema na međunarodnom nivou, kako bi se provjerile funkcionalnosti sistema i njegova usklađenost sa zahtjevima Konvencije.

Uprava carina od početka projekta ima punu podršku Evropske komisije, Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i Ministarstva finansija. Evropska komisija je Upravi carina obezbijedila učešće u njihovoj projektnoj grupi koja se bavila izradom tehničkih specifikacija za NCTS-P5 i koja prati implementaciju ove faze u državama članicama. Učešćem na sastancima projektne grupe, službenici Uprave carina stižu određena znanja u ovoj oblasti, što olakšava implementaciju projekta.

